

Een dikkopje als verstekeling

Een enkele keer bereikt een vlinder ons land niet op eigen kracht. We lezen wel eens over een tropische vlinder, te voorschijn gekomen uit een lading bananen. Of een vlinder lift mee tussen de bagage

Kaasjeskruiddikkopje op een stukje peer. foto: Hans Smeenk

op de imperiaal van een auto terugkerend van een vakantie in Zuid-Frankrijk. Op die manier kreeg een van ons enkele jaren geleden een Koningspage cadeau. Ook mensen die planten verzamelen brengen wel eens ongemerkt een rups mee naar huis. Zo ontdekte Corrie Abbink op 7 april van dit jaar bij haar thuis in Vriezenveen een vlindertje, kennelijk zo juist uit de pop gekropen. Op 8 maart had ze in wat plantenmateriaal van het Kaasjeskruid een rups ontdekt, welke zich daags daarna al verpopte. De pop was donkerpaars bestoven. En nu had hij zich ontpopt tot een - hoe kan het ook anders - Kaasjeskruiddikkopje (*Carcharodus alceae*). Overigens had Corrie hem als rups al herkend. Vorig jaar moet dit diertje als ei of als rups meegekomen zijn met een partij Kaasjeskruid en vervolgens het procédé

van drogen in de plantenpers hebben doorstaan.

Kaasjeskruiddikkopjes overwinteren als volgroeide rups in een stevige cocon, liggend in de strooisellaag (Bink, 1992). In het voorjaar wordt deze cocon door de rups verlaten. Direct daarna gaat de rups verpoppen.

Voor een vlinderfotograaf is deze vondst een buitenkansje. In zo'n situatie maak je natuurlijk niet een echte 'natuurfoto', maar een studioportret met het model poserend in een petrishaaltje op een sappig stukje peer.

De herkomst van dit Kaasjeskruiddikkopje was natuurlijk niet meer te achterhalen. Was hij meegekomen met het Kaasjeskruid uit de Millinger Waard of uit de Vogezen? Daarmee is de wetenschappelijke waarde van deze vondst gereduceerd tot nul. En blijft dus over de esthetische waarde van het vlinderportret. In de Vogezen zal dit dikkopje zeker wel voorkomen. Maar in de Millinger Waard? Sinds 1951 is deze soort niet meer in Nederland waargenomen. Maar in de Millinger Waard is op dit moment toch iets heel

groots aan de gang. Daar ontwikkelt zich 'nieuwe natuur'. Met spectaculaire veranderingen in flora en fauna. En Kaasjeskruiddikkopjes zijn ondanks hun formaat geharde nomaden, die telkens weer op zoek gaan naar nieuwe gebieden waar de waardplanten staan of opnieuw beginnen te groeien.

Kijk voor de zekerheid toch maar eens uit naar Kaasjeskruiddikkopjes in de Millinger Waard. Je weet maar nooit... Maar zolang ze daar niet nog niet gevonden zijn, zullen we dit exemplaar maar als een illegale vreemdeling beschouwen.

Literatuur.

Bink, F.A., 1992. Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa. Schuyt en Co, Haarlem.

Corrie Abbink en Hans Smeenk

Gedicht

Vlinder

Flieder fladder vlinder
kiek uut want doorginder
zit 'n liester op 't dak
den vink ow met gemak.
Flieder fladder vlinderbees
holdt gj van vrijheid ok 't mees
pas dan op veur 't vlindernet
ge wor met spelde vasgezet
want gj bunt zo mooi van kleur
fladder d'r mar rap van deur
vestop ow in den vlinderstroek
den door steet om de hoek.
Flieder fladder vlinderdier
gj brekn ons iedre dag plezier
met ow jaske fleurig bont
fladder gj d'r veur ons rond.

Leni Lucassen (Diems dialect)

Te ruil aangeboden

Rupsen of poppen van de Pauwoogpijlstaart te ruil aangeboden tegen andere inheemse vlindersoorten.

Wim Klein Schiphorst, 072-128856.

Zomaar een vlinder

Er landt een insect op mijn been. Zonder te kijken, stamp ik met mijn voet op de grond. Gelukkig, ik voel het niet meer. Het is avond, bijna acht uur. Het is vandaag warm geweest, ongeveer 30 graden. We drinken kruidenthee zonder suiker, buiten achter het huis. Nu valt mijn oog op een koolwitje, twee centimeter voor mijn voet op de grond; dit moet het insect zijn geweest. We rapen de vlinder voorzichtig op, zonder de vleugels te vatten, en bekijken het beestje. Er zit zo weinig leven in, dat het lijkt of hij aan het eind van zijn leven is.

Bij ingeving giet ik een paar druppels kruidenthee op mijn vinger, juist voor de pootjes van de vlinder. Direct begint hij het vocht op te zuigen. De vleugels liggen plat neer, en met het drinken komt het achterlijf omhoog. Na een paar seconden stopt hij met drinken. Hij blijft nog even zitten en tot onze verbazing zien we dat de vlinder ongeveer vijf meter kaarsrecht omhoog fladdert, recht boven ons. Hij landt even op het dak en vliegt dan naar een boom. We denken dat het recht omhoog vliegen een 'dank u wel' betekent.

A.A. van Vugt.

Tentoonstelling De Groene Golf

Van 7 augustus tot 20 november is in het Natuurmuseum Nijmegen de tentoon-

stelling 'De Groene Golf' over de natuur in de stad te bezichtigen. Deze expositie laat op pakkende manier leefgemeenschappen van planten en dieren in de stad zien.

Het Natuurmuseum is gevestigd in de Gerard Noodtstraat 21 te Nijmegen. De openingstijden zijn: maandag t/m vrijdag van 10.30 tot 17.00 uur en zondag van 13.00 tot 17.00 uur.

Cursussen

In het winterseizoen 1994-95 vindt weer een aantal cursussen plaats bij het Groenhorst College in Ede. Geheel nieuw zijn de 'Vlinder cursussen' die in samenwerking met De Vlinderstichting zijn samengesteld. Er is een theoretische cursus van 7 lessen. Enkele onderwerpen die aan bod komen zijn: levenscyclus, herkenning van soorten, vlinderfotografie en ecologie.

Als vervolg op deze cursus is er een meer praktisch gerichte cursus van eveneens 7 lessen. Hierin komen onder andere aan de orde het ontwerpen van een vlindertuin, het maken van een vlindertafel en vlinderonderzoek.

Wilt u inlichtingen over deze of andere cursussen, neemt u dan even contact op met:

Groenhorst College, Jan van der Kamp, Postbus 8077, 6710 AB Ede, tel.: 08380-10159.

Themadag Amsterdams Groen

Het Milieucentrum Amsterdam organiseert op 25 september in het Amsterdamse Bos een themadag 'Amsterdams Groen'. De themadag is bedoeld voor groepen die zich sterk maken voor stadsnatuur in en rond Amsterdam. De dag biedt een afwisselend programma met enkele korte lezingen en presentaties van groengroepen. Na een gezamenlijke lunch kan men een keuze maken uit verschillende workshops en excursies naar het bos. Een volledig programma en aanmeldingsformulieren zijn op te vragen bij Daphne de Wijs, Milieucentrum Amsterdam, tel.: 020-6241522.

Teken

Teken komen in veel landen voor en zeker in de zomermaanden is het belangrijk dat hier even stil wordt gestaan. Teken zijn inmiddels gevreesd als overbrengers van de Ziekte van Lyme. De bacterie die deze ziekte veroorzaakt heet *Borrelia burgdorferi*.

Bij sommige Lyme-geïnfecteerden beperken de problemen zich tot een alsmear groeiende rode vlek op de plaats waar de teek zich in de huid heeft gevreten. Bij anderen ontwikkelen zich langdurige

in 't
kort

of zelfs chronische problemen in het centraal zenuwstelsel of in de gewrichten. Hartklachten komen maar sporadisch voor. Meer voorkomend is de hersenvliesontsteking en een ontsteking van de zenuwwortels in het gezicht.

De beste methode om een besmetting te voorkomen is de teek binnen 24 uur te verwijderen met een speciale tekentang. Deze tang pakt de teek bij de kop, zodat hij het opgezogen bloed niet terug kan spuiten. Anders loopt u toch nog het risico besmet te raken.

U kunt deze tekentang bestellen door overmaking van f 12,95 op ABN/AMRO 40.79.70.290 of Postbank nr. 4449734 o.v.v. V-TEKENTANG en de tang wordt u toegezonden.